

КОНФЕДЕРАЦІЯ
РОБОТОДАВЦІВ
УКРАЇНИ
CONFEDERATION
OF EMPLOYERS OF UKRAINE

РАЗОМ
ДОЛАЄМО БАР'ЄРИ

Огляд національної та міжнародної практики підвищення рівня інклюзивності на ринку праці

17.02 – 3.03.2025

Україна

Президент України підписав ухвалений парламентом законопроект № 5344-Д, який покликаний створити сприятливі умови для працевлаштування осіб з інвалідністю, в тому числі шляхом впровадження стимулюючих механізмів для роботодавців. Закон розширить можливість працевлаштування людей з інвалідністю не лише на підприємствах приватної форми власності, але і в органах державної влади, органах місцевого самоврядування.

Закон передбачає компенсацію роботодавцям витрат на облаштування «розумних» робочих місць для осіб з інвалідністю, а також забезпечення осіб з інвалідністю на робочому місці (за потреби) соціальним супроводом, персональним асистентом, перекладом жестовою мовою, тощо.

При цьому закон передбачає вибір для роботодавців: або працевлаштувати осіб з інвалідністю, облаштувавши їм (за потреби) належним чином робоче місце (1 робоче місце для роботодавців, що мають штат від 8 до 25 працівників; 2% робочих місць - для роботодавців, основним видом діяльності яких є реабілітація осіб з інвалідністю, навчання таких осіб або догляд за ними; 4% робочих місць - для роботодавців, що мають штат більше ніж 25 працівників) або сплатити цільовий внесок на підтримку працевлаштування осіб з інвалідністю до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю (у разі, наприклад, неможливості працевлаштувати осіб відповідної категорії через високий ступінь виробничого ризику).

Акумуляовані кошти роботодавців як приватного, так і публічного сектору цільово витрачатимуться на забезпечення реалізації активних програм зайнятості; заходи з підтримки працевлаштування; забезпечення надання соціальних послуг при працевлаштуванні осіб з інвалідністю та інші програми і заходи, спрямовані на їх соціальний захист в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. [Детальніше...](#)

У 2024 році з 726 зареєстрованих безробітних ветеранів змогли знайти роботу лише 167 осіб. Серед основних проблем - невідповідність професійних навичок, стан здоров'я та психологічні бар'єри. [Детальніше...](#)

3,5 млн українців, за даними ООН, є **внутрішньо переміщеними особами** внаслідок російської агресії. [Детальніше...](#)

Не всі громади готові до прийому мешканців інтернатних закладів після їх ліквідації. Зокрема, у Смілянському районі Черкаській області у громади повинні повернутись 175 людей з психічними розладами. Громади повинні забезпечити їм соціальне житло, роботу, необхідні сервіси, догляд ,проте громади не можуть надати все необхідне. [Детальніше...](#)

Діяльність української національної мережі «РАЗОМ»

Після закінчення війни **Україна сильніше відчує старіння працівників**, що може поглибити дефіцит на ринку праці. Найбільш гостро ця проблема торкнеться територіальних громад, де кількість працівників, вік яких наближається до пенсійного, значно перевищує кількість молодих фахівців. Про це розповів президент Конфедерації роботодавців України Олексій Мірошніченко у інтерв'ю порталу «[Факти](#)». Ще одним фактором зростаючого дефіциту буде значний проміжок часу між формуванням потреби у підготовці фахівців конкретної спеціальності і їх випуском. [Детальніше...](#)

Українці за кордоном

Чехія. Українські біженці, які протягом трьох років повномасштабного вторгнення країни-агресора РФ в Україну живуть у Чехії, внесли до державного бюджету країни приблизно 54 млрд крон (~\$2,2 млрд) у вигляді податків, соціальних відрахувань і споживчих витрат, що **вдвічі перевищує витрати Чехії на гуманітарні й соціальні виплати українцям** за цей період. [Детальніше...](#)

Послугою «Роумінг як вдома» від «Киїстар» продовжують користуватися **2,9 мільйона абонентів, які перебувають за межами України**. [Детальніше...](#)

Світові тенденції

Роботодавці **продовжують підвищувати планку того, що кваліфікується як «початковий рівень»**, що ускладнює новим випускникам вступити в двері. У звіті Business Insider виявилось, що 35% вакансій, позначених як «початковий рівень», вимагають щонайменше трьох років досвіду, що, по суті, переосмислює, що взагалі означає початковий рівень. У той же час більше компаній віддають перевагу найму на основі навичок, а не ступеню. Дослідження NACE 2024 року показало, що майже 65% роботодавців зараз зосереджуються на конкретних компетенціях, а не на формальній освіті. [Детальніше...](#)

До 2025 року **85 мільйонів робочих місць у всьому світі можуть залишатися незаповненими через брак кваліфікації**, причому технологія відіграє велику роль у створенні цього дефіциту. Технології повністю змінюють те, як ми працюємо та як розвиваємо свої навички. Йдеться не лише про роботи чи автоматизацію, які захоплюють роботу, а про те, як ми, як люди, адаптуємося

та працюємо разом із цими інноваціями. Від штучного інтелекту, який допомагає нам приймати кращі рішення, до інструментів, які дозволяють нам навчатися та розвиватися по-новому, технології відкривають захоплюючі можливості. Google і Microsoft, уже використовують штучний інтелект для підбору кадрів, що допомагає їм швидше й точніше визначати найкращих кандидатів. Ці технологічні досягнення не тільки збільшують людський капітал, але й допомагають підприємствам процвітати на конкурентному глобалізованому ринку. [Детальніше...](#)

Південна Корея

В провінції Дон-Гу людей старше 60 років планують влаштовувати в школи в якості вчителів продовженого дня в 1-3 класах та в якості охоронців в школах. [Детальніше...](#)

У 2017 році Корея увійшла в суспільство старіння, а в 2025 році досягне суспільства суперстаріння. Темпи старіння в Кореї є найшвидшими у світі, частка населення у віці 65 років і старше зараз досягає 20,1% і, як очікується, у майбутньому буде зростати. З іншого боку, народжуваність знаходиться на найнижчому рівні у світі, стрімко скорочується населення працездатного віку, поглиблюється соціальний структурний дисбаланс. Крім того, рівень бідності літніх людей у Кореї становить 38,2%, що більш ніж утричі перевищує середній показник по ОЕСР (13%). [Детальніше...](#)

Великобританія

Великобританія розглядає можливість підвищення пенсійного віку до 71 року, 80% людей проти такого рішення. [Детальніше...](#)

Японія

Агропромислова компанія створює теплиці, керуючись принципом «універсального сільського господарства». **Виробничий цикл побудований так, що на ньому одночасно можуть працювати як люди з інвалідністю, так і люди без неї.** В Японії агропромисловий сектор є одним з найбільш пристосованим для працівників з інвалідністю. [Детальніше...](#)

Японія рухається до створення ринку праці, на якому всі **люди «працюють до тих пір, поки не помруть»**. Принцип «роботи впродовж всього життя» стане звичним для Японії до 2050 року, а вихід на пенсію залишиться в минулому. Будуть популярними неповний робочий день, скорочений робочий тиждень. Актуальним буде вміння користуватись інструментами ШІ. [Детальніше...](#)

Економіка Японія перетворилась з трудомісткої на капітало- та технологічностю. Минулого року збанкрутували близько 10 тис компаній, причиною їх зупинки став дефіцит робочої сили. [Детальніше...](#)

Ухвалений в Японії у 2021 році закон про стабілізацію зайнятості людей похилого віку передбачає **один із п'яти заходів, які повинні вживати компанії:**

- (1) підвищення пенсійного віку,
- (2) скасування пенсійного віку,
- (3) запровадження системи безперервної зайнятості,
- (4) запровадження системи, яка дозволяє безперервне укладення контрактів на аутсорсинг, і
- (5) запровадження системи, яка дозволяє постійну участь у проектах соціального внеску.

(1) - (3) вже були обов'язковими для забезпечення працевлаштування до 65 років. Щоб зменшити навантаження на компанії, дозволяється працевлаштування не лише в пов'язаних з групою компаніях, а й у непов'язаних компаніях. Навпаки, варіанти включають контракти фрілансера з компаніями, в яких вони працювали, або підтримку у започаткуванні власного бізнесу.

(5) Очікується, що діяльність із соціального внеску включатиме лекції на семінарах з поясненням історії компанії або її продуктів, волонтерську роботу, пов'язану з екологічними проектами, такими як відновлення лісів, і роботу у фонді, з яким компанія, в якій працював працівник, має зв'язки.

Відповідно до політики щодо зайнятості людей похилого віку Міністерства охорони здоров'я, праці та соціального забезпечення, 33,4% компаній мають системи, які дозволяють людям віком від 66 років працювати, тобто кожна третя компанія вжила певних заходів. Проте 2,7% підтримали б «скасування пенсійного віку», 2,4% підтримали б «пенсійний вік 66 років і старше», а 7,5% підтримали б «систему безперервної зайнятості для всіх, хто бажає продовжувати працювати до 66 років і старше». Для великих компаній із понад 301 працівником ці показники ще нижчі – лише 0,6%, 0,6% та 3,6% відповідно. [Детальніше...](#)

В Японії в 2024 році спостерігалось **найбільше зростання кількості працевлаштованих іноземців**, зокрема, у сферах медицини та будівництва. При цьому не вистачає працівників у сільських районах – через відсутність людей було засіяно лише 70% площ. [Детальніше...](#)

Угорщина

В Угорщині сприяють зайнятості людей похилого віку шляхом фінансових стимулів. **Із заробітних плат пенсіонерів не стягують соціальні внески**, тому розмір пенсії в майбутньому не збільшиться. **Пенсіонер та роботодавець звільняються від сплати соціальних внесків** - 18,5% та 13% відповідно. При цьому максимальний річний розмір заробітних плат без внесків становить 13тис євро. [Детальніше...](#)

Пуерто-Ріко

Парламент країни розглядає законопроект, який **надаватиме пріоритетне право на дистанційну роботу для людей похилого віку**. Вони будуть зобов'язані пройти необхідне навчання цифровим технологіям. [Детальніше...](#)

Італія

Фонд зайнятості людей з інвалідністю Італії цього року **виділяє 4,5 млн євро на проведення курсів з широкого спектру виробничих спеціальностей** – від АПК до екологічного управління, механіки та обслуговування двигунів до будівництва та виробництва меблів. [Детальніше...](#)

Туреччина

Турецьке агентство зайнятості цьогооріч **витратить 630 тис євро на працевлаштування 1,2 млн людей**, серед яких 300 тис випускників ВНЗ, 500 тис жінок та 36,7 тис людей з інвалідністю. [Детальніше...](#)

Португалія

В Португалії розглядають можливість виділення допомоги компаніям, які приймають на роботу людей з інвалідністю. **Розмір підтримки може бути на рівні 2х мінімальних зарплат на місяць** впродовж 3 років. [Детальніше...](#)

В'єтнам

Компанії, в яких понад 30% працівників – люди з інвалідністю – мають значні податкові пільги. Зокрема, це **часткове звільнення від податку на прибуток**, пільгові кредити, пріоритетне право на оренду землі та приміщень, звільнення від плати за оренду землі (для підприємств, в яких частка людей з інвалідністю більше 70%) [Детальніше...](#)

У країні відкриваються **центри, які проводять навчання людей з аутизмом**. Вихованців вчать контролювати свої емоції та дають професію. [Детальніше...](#)

Словенія

Бізнес Словенії закликає уряд **збільшити нерегулярну роботу для людей похилого віку з 60 до 85 годин на тиждень**. Уряд виступає проти, оскільки пенсіонери готові працювати за менші кошти, створюючи конкуренцію людям працездатного віку. [Детальніше...](#)

Норвегія

У дитячих садках **не вистачає близько 2800 вихователів**, що часто паралізує їх роботу. Влада пропонує наймати пенсіонерів для покриття кадрового дефіциту. [Детальніше...](#)

Бразилія

Кількість працевлаштованих **людей старше 60 років у Бразилії зросла до 8 млн** з 4,9 млн у 2012 році. [Детальніше...](#)

В бразильському місті Осаско з населення понад 700 тисяч мерія практикує **сніданки з бізнесом**, на яких обговорює конкретні питання діяльності, у тому числі працевлаштування людей з інвалідністю. На таких заходах визначають конкретні кроки, яких можу вжити місцева влада для врегулювання складних питань. [Детальніше...](#)

Іспанія

За 2024 рік **кількість іноземних працівників в Іспанії зросла на 200 тисяч** до 2,84 млн, що становить 13,8% всіх зайнятих. В основному мігранти з країн Латинської Америки прямують у сільські райони, де є доступне житло. Явище нестачі робітників називають «ефектом пустої Іспанії». [Детальніше...](#)

Німеччина

В країні **працюють 1,5 млн пенсіонерів** з 21 млн. [Детальніше...](#)

Майже 400 тис. осіб працювали на умовах неповного або повного робочого дня за умови сплати соціальних внесків. За даними федерального уряду, майже 1,1 мільйона людей, які вже отримують пенсію, продовжують працювати неповний робочий день як міні-джоббери. Роботодавці зобов'язані створити робочі місця, які відповідають віку. «Всупереч теорії, згідно з якою це є вираженням зростаючої бідності в літньому віці, дані ASID, як і дані інших досліджень, показують, що **вищий рівень зайнятості в літньому віці є перш за все вираженням змінених життєвих планів, відходу від пасивної фази життя до активної участі в економіці та суспільстві**», – йдеться у недавньому дослідженні. 27 відсотків працівників сказали, що продовжують працювати, тому що їм «отримується задоволення від роботи». Далі йдуть соціальні аспекти, такі як продовження роботи та спілкування з людьми, кожен з яких має 21 відсоток. 14 відсотків респондентів сказали, що їм довелося працювати через фінансову потребу, тоді як 13 відсотків хотіли мати можливість «дозволити собі щось більше» за додаткові гроші.

У групі молодших пенсіонерів від 65 до 74 років показник зайнятості становить 13 відсотків. Частка зайнятих пенсіонерів у віці від 75 років – 2%. [Детальніше...](#)

У Німеччині **молодь частіше погоджується на неповний робочий день**, молоде покоління працює більше, ніж раніше. З 2015 року частка вікової групи 20-24 років в робочій силі зростає вище середнього на більш ніж 6 процентних пунктів до приблизно 76 відсотків. Основною причиною цього є те, що студенти все частіше погоджуються на неповний робочий день.

Для порівняння, рівень участі в робочій силі для осіб у віці від 25 до 64 років зріс майже на 3 відсоткові пункти до майже 87 відсотків за той самий період. Навпаки, між 1995 і 2015 роками рівень зайнятості молодих людей віком від 20 до 24 років постійно знижувався. [Детальніше...](#)

Швейцарія

Для зниження дефіциту праці Deloitte рекомендує політикам мобілізувати внутрішні резерви, посилити навчання, використати потенціал людей похилого віку, використовувати цільову міграцію та розвивати волонтерство. Зокрема, пропонується **збільшувати пенсійний вік**, мотивувати жінок працювати повний день (оподатковувати на сім'ї, а кожне з подружжя окремо). Під цільовою міграцією мається на увазі залучення іноземних студентів старших курсів, які закінчують навчання у ВНЗ Швейцарії. [Детальніше...](#)

Нове дослідження Університету Цюріха вперше показує, що **вищі мінімальні зарплати для низькокваліфікованих робіт спонукають фірми розвивати**

технології автоматизації. Зростання заробітної плати для висококваліфікованої праці, навпаки, може перешкоджати цьому ефекту. [Детальніше...](#)

Мексика

79% безробітних на сході Мексики – **люди у віці до 40 років**. Це жінки, молодь та люди з інвалідністю. [Детальніше...](#)

США

У США зростає попит на навчальні курси, які **передбачають одночасне працевлаштування**. Фахівці в сфері HR радять компаніям започатковувати такі курси з можливістю працевлаштування, і охочі швидко знайдуться. Серед дефіцитних спеціальностей – електрики та техніки з вентиляції, енергоаудитори та фахівці з обслуговування мереж передачі електроенергії, техніки з відновлюваної енергетики. [Детальніше...](#)

Китай

У Китаї **виникла тенденція «прокляття 35 років»**. У багатьох китайських компаніях вважається, що робітники після 35 років є дорожчими та менш активними, ніж молодь. Деякі компанії відмовляються від найму людей старше 25 років. Цим людям відводять роль на ринку праці в якості касирів чи прибиральників. Недавно 1 млн підписів зібрала петиція проти встановлення вікових вимог до кандидатів на посаду прибиральників – вони мали бути старші за 35 років. Згодом вік кандидатів зменшили до 18 років. [Детальніше...](#)